

Jaarverslag 2018

Nazorg

ex-gedetineerden Katwijk

Stichting Kocon

Katwijk, september 2019

Colofon

Auteurs:	Nico van der Stel en Thea Guijt
Contactpersoon:	Arie van der Niet, e-mail: aydniet@kocon.nl
Uitgiftemaand:	September 2019
Uitgever:	Stichting Kocon
Downloaden:	www.kocon.nl

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Inleiding	3
1. Verloop in 2018	5
2. Omvang en kenmerken gedetineerden.....	10
Omvang	10
Recidive 2018: 14 %	10
Leeftijden	10
Detentieduur	11
Overzicht plaatsingen in een PI.....	11
3. Gegevens vijf basisvoorwaarden	11
Identiteitsbewijs (ID)	12
Inkomen, werk en dagbesteding	12
Huisvesting	13
Schulden	15
Zorg	16
4. Conclusie 2018.....	17
Bijlagen	18
Bijlage 1 Cijfers lokaal en landelijk	19
Bijlage 2 Organisatie en werkwijze nazorg Katwijk	23
Bijlage 3 Achtergrondinformatie	26

Voorwoord

In dit jaarverslag staan de uitkomsten van de nazorgactiviteiten voor ex-gedetineerden uit de gemeente Katwijk gedurende de periode 1 januari 2018 tot en met 31 december 2018. Met dit verslag legt het bestuur van de Stichting Kocon inhoudelijke verantwoording af.

De kracht van de aanpak in Katwijk zit vooral in de persoonlijke benadering van de gedetineerden, het leveren van maatwerk en de kennis van zaken van het Nazorgteam in samenwerking met andere lokale organisaties.

Met groot enthousiasme en inzet is door alle betrokkenen samengewerkt om de recidive zo veel als mogelijk te beperken om daarmee de maatschappelijke veiligheid te bevorderen.

Naast het bieden van nazorg aan de nieuwe instroom van volwassen gedetineerden in 2018 besteedde het Nazorgteam ook aandacht aan gedetineerden die al voor 2018 in detentie zaten en jeugdige (ex)gedetineerden.

Als ambitie en doel voor 2018 stelde de gemeente Katwijk een recidive van 36%. In 2018 vond een instroom van 35 personen plaats. Bij vijf personen was sprake van een recidive dat wil zeggen: 14%. Voor het jaar 2018 geldt dat het doel behaald is en dat de aanpak in Katwijk opnieuw succesvol was.

Namens het bestuur van Stichting Kocon,
Nico van der Stel (voorzitter)

Namens het Platform Kocon
Hans Moolenburgh (voorzitter)

Inleiding

Het bieden van nazorg aan volwassen ex-gedetioneerde inwoners is sinds 2009 een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Over de manier waarop gemeenten en de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) deze terugkeer vormgeven, zijn afspraken gemaakt in het Convenant Re-integratie van (ex-) gedetineerden¹. Voor alle ex-gedetioneerden geldt dat zij in aanmerking moeten komen voor de voorzieningen op de meest elementaire leefgebieden zoals onderdak, werk/inkomen en zorg. Gemeenten kunnen hierbij zelf voor een groot deel bepalen hoe ze dit uitvoeren.

De gemeente Katwijk koos voor een ontwikkeling vanuit de praktijk, waarbij samenwerking en een persoonlijke benadering van gedetineerde burgers centraal staan. Voor het uitvoeren van de nazorgtaken, startte de gemeente Katwijk² in maart 2011 met de tweejarige Pilot Nazorg ex-gedetioneerden Katwijk in nauwe samenwerking met Platform en Stichting Kocon (verder kortweg: Kocon). Na een succesvolle proefperiode besloot het gemeentebestuur van Katwijk dat deze lokale aanpak met ingang van januari 2013 een structureel karakter kon krijgen.

Doel en de vijf basisvoorwaarden voor re-integratie

Doel van de nazorg aan ex-gedetioneerden is het terugdringen van recidive waardoor de veiligheid in de samenleving wordt bevorderd. De gemeente Katwijk wil (ex-)gedetineerde inwoners motiveren om hun leven een andere wending te geven en biedt hulp aan, onder meer bij de vijf basisvoorwaarden voor re-integratie zoals vermeld in het convenant en de handreiking voor re-integratie van ex-gedetioneerden³:

1. een geldig identiteitsbewijs (identiteitskaart of paspoort);
2. onderdak na ontslag uit detentie;
3. inkomen uit werk of een (tijdelijke) uitkering om na ontslag uit detentie in het eerste levensonderhoud te voorzien, en als arbeid niet beschikbaar is, een vorm van dagbesteding;
4. inzicht in schuldenproblematiek;
5. het vaststellen van zorgbehoeften en (indien van toepassing) het zorgen voor een passende indicatie en het realiseren van (continuïteit van) zorg.

Landelijke Monitor Nazorg

“Om de relatief hoge recidive onder ex-gedetioneerden terug te dringen, wordt tijdens detentie gewerkt aan hun re-integratie. Belangrijk daarbij zijn vijf basisvoorwaarden: identiteitsbewijs, werk en inkomen, huisvesting, schulden en zorg. De monitor nazorg ex-gedetioneerden beschrijft hun situatie voor en na detentie en legt relatie met strafrechtelijke recidive.”

“Twee jaar na detentie heeft bijna 50% van de nazorgkandidaten* opnieuw een misdrijf gepleegd dat leidt tot contact met justitie, 27% pleegt binnen twee jaar een nieuw delict waar een (deel) onvoorwaardelijke vrijheidsstraf voor wordt opgelegd.”

* Onderzochte groep ex-gedetioneerden in de tweede helft van 2013 en 2014. Aangezien niet alle (ex-) gedetineerden tot de doelgroep van het nazorgbeleid horen, spreken we hier over nazorgkandidaten in plaats van over (ex-) gedetineerden.

Bron citaten: Infographic Monitor Nazorg ex-gedetioneerden - 5^e meting – WODC, december 2018

1 Volwassen (ex-)gedetineerden zijn (ex-)gedetineerden in de leeftijd van 18 jaar en ouder, vallend onder het volwassenstrafrecht met een geldige verblijfsstatus.
Als uitgangspunt bij de re-integratie van volwassen (ex-)gedetineerden geldt dat zij terugkeren naar de gemeente van herkomst. Tot deze groep hoort ook de groep preventief gehechten. Preventief gehechten zijn nog niet veroordeeld, maar zij komen vanaf de dag dat zij in detentie komen wel in aanmerking voor re-integratieactiviteiten.

2 Het aantal inwoners in de gemeente Katwijk vastgelegd per 1 januari 2019 is 65.312.

3 Bron: Handreiking bij Convenant re-integratie, d.d. 10-12-2015. De handreiking geeft informatie over de verantwoordelijkheden en de wet- en regelgeving.

De uitvoering van de nazorg in de gemeente Katwijk ligt in handen van het Nazorgteam ex-gedetineerden. In dit team werkt de gemeentelijke nazorgcoördinator nauw samen met medewerkers verbonden aan Kocon.

De nazorgcoördinator ontvangt van de Dienst Justitiële Inrichtingen via het Digitaal Platform Aansluiting Nazorg (DPAN)⁴ de melding van alle gedetineerden uit Katwijk. Na iedere melding bezoeken de twee trajectbegeleiders de gedetineerden binnen vijf werkdagen in de gevangenis. Zij inventariseren⁵ tijdens dit bezoek welke hulp de gedetineerden nodig hebben op het gebied van de basisvoorwaarden zodat ze weer kunnen re-integreren in de samenleving.

Wanneer uit de inventarisatie blijkt dat er extra begeleiding en zorg nodig is voor het maatschappelijk herstel van een ex-gedetineerde dan dragen de trajectbegeleiders de ex-gedetineerde over naar de casemanager van het Project Reïntegratie van Kocon. Dit gebeurt tijdens detentie of direct na vrijlating tijdens een gezamenlijk gesprek ('warme overdracht'). De casemanager bemiddelt de ex-gedetineerden vervolgens naar het Project Reïntegratie en/of een andere zorgvoorziening⁶.

Resultaten zoals opgenomen in dit jaarverslag

De uitkomsten in dit jaarverslag zijn verzameld aan de hand van evaluatiegesprekken in het nazorgteam, de verslagen van het nazorgoverleg, de ervaringen van de (ex-)gedetineerden en de geregistreerde gegevens van het Nazorgteam.

In dit verslag is de volgende informatie te vinden:

- Het aantal personen uit Katwijk in detentie die gemeld zijn via het digitaal platform in 2018;
- Het aantal gedetineerden dat bezocht is in een Penitentiare Inrichting (PI);
- De recidive in 2018 en de recidive in Katwijk over een periode van zes jaar: 2013 t/m 2018.

De financiële verantwoording vindt in een apart schrijven plaats⁷.

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 betreft het verloop van de nazorg in de periode 1 januari 2018 tot en met 31 december 2018.

Hoofdstuk 2 geeft cijfers en informatie over onder andere de omvang en de duur van detentie.

Hoofdstuk 3 geeft informatie over de vijf basisvoorwaarden en in Hoofdstuk 4 de conclusie.

Bijlage 1 geeft informatie over de lokale en landelijke cijfers van misdrijven, de criminaliteitsindex en de recidive van ex-gedetineerden met behulp van cijfers van het CBS en de Gebiedsscan van de Politie-Eenheid Den Haag m.b.t. het werkgebied Katwijk.

Bijlage 2 geeft nadere informatie over de organisatie en de werkwijze van de lokale nazorg voor ex-gedetineerden en Bijlage 3 geeft achtergrondinformatie zoals de voorgeschiedenis.

⁴ Bij binnenkomst inventariseert een casemanager van de PI samen met de gedetineerde op welk gebied de betrokkene problemen ondervindt en hulp nodig heeft. Deze gegevens levert de casemanager in DPAN aan bij de coördinator nazorg van de gemeente. De coördinator verifieert de gegevens en vult deze aan. Dit gebeurt bij het begin en einde van de detentie. Gedetineerden die korter dan vijf werkdagen vastzitten en geen expliciete hulpvraag naar voren brengen, worden alleen administratief verwerkt in DPAN.

⁵ In het kader van de Wet Privacy Persoonsgegevens is hiervoor een convenant gegevensuitwisseling afgesloten.

⁶ Het Project Reïntegratie is geïnitieerd vanuit het Platform Kocon; een samenwerkingsverband van lokale en regionale organisaties die niet alleen met elkaar samenwerken maar elkaar ook weten te vinden voor afstemming en/ of een doorverwijzing.

⁷ Het beheer en de verantwoordelijkheid van de organisatiekosten van het Project Nazorg ligt in handen van Stichting Kocon. Voor het jaar 2018 is € 5.200,- begroot, werkelijk besteed werd € 4.515,-. De verantwoording over de subsidie voor de personele lasten van de twee trajectbegeleiders ligt bij de Stichting Welzijnswartier.

1. Verloop in 2018

In 2018 ontving de gemeente Katwijk 38 geldige⁸ DPAN-meldingen van 35 personen; 31 mannen en 4 vrouwen. Bij vijf personen was sprake van een recidive; 14,3 %.

Ter verduidelijking: het betreft hier het percentage detentierecidive⁹, dat wil zeggen nieuwe insluitingen van personen binnen het gevangeniswezen.

Detentiemeldingen (DPAN)

In 2018 nam het aantal detentiemeldingen toe met 26% ten opzichte van 2017. In 2017 ging het om 30 meldingen van 25 personen, in 2018 om 38 meldingen van 35 personen.

Vijfmaal was sprake van een te late melding. Dit betrof detenties variërend van 8 tot 21 dagen. Wijzigingen en overplaatsingen werden in 2018 sneller via het DPAN gemeld, waardoor ook sneller actie mogelijk was vanuit Nazorg Katwijk.

Aantal volwassen gedetineerden bezocht tijdens detentie (34)

De trajectbegeleiders bezochten 34 volwassen gedetineerden in 11 verschillende PI'en. Het ging hierbij om 28 personen van de nieuwe instroom in 2018 (80% van het totaal). Zes personen kregen regelmatig bezoek van de trajectbegeleiders en/ of de casemanager van het Project Reïntegratie vanwege de voorbereidingen op hun terugkeer.

De gedetineerde Katwijkers waardeerden het persoonlijke contact tijdens de bezoeken in de gevangenis. Zij gaven aan dat het bezoek belangrijke ondersteuning en motivatie biedt voor de terugkeer in de samenleving.

Zeven gedetineerden die instroomden in 2018 werden niet bezocht, omdat:

- Vijf van hen te laat gemeld werden door de PI¹⁰, waardoor bezoek niet mogelijk was (14%).
- Eén gedetineerde een kortdurende detentie had tijdens de vakantieperiode.
- Eén persoon door eerdere detenties al vaker bezocht was en voor korte duur in detentie zat.

Contacten met ex-gedetineerden (91)

Na vrijlating hadden de trajectbegeleiders in 2018 contact met 30 ex-gedetineerden voor de halfjaarlijkse telefonische navraag. Op de standaardvraag aan ex-gedetineerden of zij nog aanvullingen en/ of opmerkingen hadden voor verbetering van de aanpak, kwamen geen aandachtspunten naar voren. Alle reacties waren positief. De gedetineerden waren blij met de praktische adviezen. Bijvoorbeeld voor het behoud van werk en het tijdelijk stopzetten van de zorgverzekering.¹¹ De vraag aan ex-gedetineerden "Hoe gaat het met je", gaf bij één persoon aanleiding om opnieuw contact te hebben.

Een aantal gedetineerden hadden zelf de verwachting dat vervolghulp van de trajectbegeleiders na vrijlating niet meer nodig zou zijn, maar namen later alsnog contact op voor ondersteuning. Op verzoek van gedetineerden zelf, vonden vijf gesprekken plaats samen met de partners of andere verwanten voor informatie, overleg en ondersteuning. In 2018 stelde één gedetineerde

8 Naast de 38 geldige meldingen ontving de gemeente Katwijk in 2018 twee ongeldige meldingen; een melding van een persoon uit het Asielzoekerscentrum in Katwijk en een melding van iemand die niet uit Katwijk kwam.

9 Van 'algemene recidive' is sprake bij nieuwe geldige justitiecontacten naar aanleiding van enig misdrijf, ongeacht de aard en ernst van de gepleegde delicten. Deze gegevens, zoals bijvoorbeeld aanhoudingen die niet leidden tot detentie, zijn niet beschikbaar bij het Nazorgteam.

10 De contactgegevens van ex-gedetineerden zijn na vrijlating niet meer te achterhalen; deze worden verwijderd.

11 Een gedetineerde moet de zorgverzekeraar vragen om de zorgverzekering tijdens detentie op te schorten. Als dit niet gebeurt loopt de premie door. Zodra de detentie is afgelopen, moet dit met behulp van een 'bewijs van ontslag uit detentie' gemeld worden bij de zorgverzekeraar. Dit geldt ook voor af- en aanmelden van zorgtoeslag.

geen prijs op verder contact met de trajectbegeleiders. In totaal ging het in 2018 om 91 gesprekken, inclusief de gesprekken met gedetineerden uit eerdere jaren.

Voor de mensen die niet kunnen terugvallen op steun van familie en vrienden, ondervinden problemen bij de terugkeer. Maar ook partners en familie van gedetineerden zijn blij dat zij met hun vragen terecht kunnen bij het Nazorgteam in Katwijk. Bijvoorbeeld om te informeren naar de stand van zaken en de plannen na detentie.

Doordat gedetineerden persoonlijk werden opgezocht in de PI en/of een uitnodiging kregen voor een gesprek direct na vrijlating, ontstond tijdig een beeld van de knelpunten en acties die nodig waren voor een zo goed mogelijke terugkeer en het maatschappelijk herstel van deze gedetineerden. Huisvesting, schulden en inkomen waren de belangrijkste onderdelen.

Contacten en samenwerking met de verschillende PI'en

Vanuit het project Nazorg is een netwerk opgebouwd dat door intensieve contacten met de casemanagers van de PI'en wordt onderhouden. Regelmatig vond zowel telefonisch als persoonlijk contact plaats met de casemanagers in de PI'en voor afspraken en afstemming. Vooral de contacten met medewerkers van de PI Alphen verlopen goed en zij melden, als één van de weinige PI'en, ook de overplaatsingen van gedetineerden.

De mogelijkheid om rechtstreeks contact te hebben met casemanagers wordt zeer op prijs gesteld en zorgt voor een goede afstemming. Voor de gedetineerden zelf biedt het een extra gelegenheid om via de casemanager in de PI om informatie of bezoek te vragen.

Nazorgoverleg

Het tweewekelijks overleg van het Nazorgteam¹², waarbij het uitwisselen en afstemmen van de aanpak het belangrijkste doel is, verliep goed. De frequentie en de duur van het overleg (tweewekelijks 2 tot 3 uur) zorgde ervoor dat personen en acties goed in beeld bleven.

Daarnaast vond 12 maal een extra overleg plaats voor o.a. evaluaties en nieuwe ontwikkelingen.

Project Reïntegratie

In 2018 zijn 10 ex-gedetineerden doorverwezen naar het Project Reïntegratie van Kocon en ook daadwerkelijk deelnemer geworden¹³. Daarnaast zijn enkele personen doorverwezen naar de casemanager van het Project Reïntegratie voor hulp en verwijzing naar (ambulante) behandeling en begeleiding of een opname in een verslavingskliniek.

Project Reïntegratie

Het Project Reïntegratie Katwijk startte in 2002. Dit project biedt nazorg aan ex-verslaafden en/of ex-gedetineerden uit Katwijk. Stichting Kocon, eindverantwoordelijk voor dit project, heeft de uitvoering gedelegeerd naar een medewerker van De Brug Midden Nederland in samenwerking met medewerkers van Brijder en de GGZ Rivierduinen.

De intensieve begeleiding door vrijwilligers (mentoren) en de casemanager spelen een belangrijke rol in het nazorgtraject. Deelname duurt 1 tot 2 jaar.

Voor huisvesting van de deelnemers is samen met Woningcorporatie Dunavie het aanbod 'Kocowoningen' ontwikkeld. Dit zijn huurwoningen verspreid in Katwijk die onder strenge voorwaarden gehuurd kunnen worden door ex-gedetineerden en/ of ex-verslaafden.

Na twee jaar woonbegeleiding zonder overlast en terugval in verslaving en/ of criminaliteit, kan de huurovereenkomst op naam van de deelnemer gezet worden.

¹² In Bijlage 3 is informatie te vinden over de samenstelling van het Nazorgteam en de werkwijze.

¹³ Zie het Jaarverslag 2018 van het Project Reïntegratie, te vinden op de website: www.kocon.nl.

Instapwoning (3x)

In 2018 verbleven drie personen in de Instapwoning. Zeven andere personen die ook een beroep deden op een verblijf in de Instapwoning konden niet geholpen worden vanwege verslavingsproblematiek en omdat de Instapwoning volledig bezet was.

Het vinden van betaalbare huisvesting of verblijf in een zorginstelling verloopt moeizaam, waardoor de periode van verblijf in de Instapwoning langer is dan de voorgenomen drie tot zes maanden. Dit gegeven belemmert de doorstroming ernstig. De oorspronkelijke functie van de Instapwoning om tijdelijke opvang bij dakloosheid te bieden kan daarom niet behaald worden. Dit knelpunt heeft de aandacht van de gemeente Katwijk en gezocht wordt naar oplossingen in het lokale beleid.

In 2018 voerden de twee trajectbegeleiders de controles en het toezicht uit voor de Instapwoning¹⁴. Zij waren ook het aanspreekpunt voor de bewoners voor de praktische zaken rond de woning. Deze taken vragen veel tijd, maar zijn van groot belang voor de continuïteit en de contacten met de bewoners.

Ook alle gesprekken, zoals de intake- en evaluatiegesprekken, noodzakelijk in het kader van de Instapwoning vragen extra tijd van het Nazorgteam, vooral van de casemanager van het Project Reïntegratie. Omdat de werkdruk van de casemanager te groot wordt, zal voor 2020 uitbreiding van uren gevraagd worden voor het casemanagement van het Project Reïntegratie.

Instapwoning

In juni 2014 is vanuit de gemeente Katwijk in samenwerking met Kocon gestart met een woonvoorziening voor daklozen onder de naam 'Instapwoning'. De Instapwoning biedt tijdelijk opvang voor maximaal drie daklozen tegelijkertijd. Dit biedt tijd om een oplossing te vinden voor huisvesting of een verblijf/ opname in een zorginstelling.

Het gebruik is gebonden aan strikte regels; gebruik van drugs is niet toegestaan, urinecontroles en woonbegeleiding zijn verplicht. Dit betekent ook intensieve controle en toezicht. Deze huiscontrole wordt uitgevoerd door de twee trajectbegeleiders van het nazorgteam.

In de periode 2014 t/m 2018 maakten in totaal 14 personen gebruik van de Instapwoning, waarvan tien ex-gedetineerden. De verblijfsduur varieerde van enkele maanden tot 16 maanden.

Voor twaalf personen is met deze voorziening dakloosheid voorkomen, twee personen konden door eigen toedoen niet geholpen worden.

Veiligheidshuis Hollands Midden

De gemeente Katwijk is aangesloten bij het Veiligheidshuis Hollands Midden¹⁵ (verder Veiligheidshuis). N.a.v. gesprekken in 2017-2018 werd in april 2018 overeengekomen dat de gemeente Katwijk op basis van de eigen registratieformulieren de gegevens bijhoudt. Op die manier wordt tijd bespaard doordat het bijhouden van het registratieformulier van het Veiligheidshuis vervalt. Het Nazorgteam leverde vervolgens de kwartaalcijfers aan die het Veiligheidshuis gebruikte voor de managementrapportages en factsheets¹⁶.

¹⁴ Eerder is geprobeerd om vrijwilligers in te zetten voor controles en toezicht voor de Instapwoning. Mede vanwege de vereiste continuïteit van toezicht en de ad hoc situaties is hiervan af gezien.

¹⁵ Voor meer informatie over het Veiligheidshuis zie: www.veiligheidshuishollandsmidden.nl.

¹⁶ Het Veiligheidshuis verstrekt jaarlijks aan de afzonderlijke gemeente uit de regio Hollands Midden een overzicht (Factsheet) van gedetineerden uit desbetreffende gemeente op basis van de DPAN-meldingen en de bijbehorende casuïstiek. In de gemeente Katwijk registreren de medewerkers van het Nazorgteam Katwijk de gegevens van de (ex-)gedetineerden uit Katwijk waarmee jaarlijks verantwoording plaats vindt met behulp van het Jaarverslag.

De Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) voert sinds 2017 het beleid dat vertegenwoordigers van gemeenten geen uitnodiging ontvangen voor deelname aan het Trajectberaad¹⁷ in het Veiligheidshuis als dit geen complexe zaken betreft vanwege de bescherming van privacygegevens. Vanuit het Nazorgteam is dit, mede gelet op het Besluit Jeugdstrafrecht, als vraagstuk ingebracht bij het Veiligheidshuis. In 2018 volgde hieruit de afspraak dat de Raad voor de Kinderbescherming de meldingen van jeugddetentie doorgeeft aan de nazorgcoördinator van de gemeente Katwijk.

In november 2018 initieerde het Implementatieteam Nazorg jeugddetentie van het Ministerie van Justitie en Veiligheid de bijeenkomst ‘Nazorg/trajectberaden vorm geven en intensiveren’ voor betrokkenen/ gemeente ambtenaren in de regio Leiden en Gouda. Onderwerpen waren: het Trajectberaad en de Handreiking werkproces nazorg jeugddetentie. Twee medewerkers van het Nazorgteam woonden de bijeenkomst bij. In 2019 vindt een vervolgbijeenkomst plaats.

Jeugdige gedetineerden (2x)

De nazorg voor jeugdige gedetineerden behoort formeel niet tot de taken van het Nazorgteam, maar in overleg met Jeugdreclassering en de gemeente Katwijk is overeengekomen dat de jongeren, als zij dat willen, bezocht worden door de trajectbegeleiders. Op die manier kan in een vroeg stadium contact ontstaan en eventuele hulp geboden worden.

In 2018 stroomden twee jeugdige gedetineerden in. Eén jongere werd bezocht in de jeugdgevangenis Teylingereind. Een bezoek aan de andere jongere was niet mogelijk, omdat de melding te laat binnenkwam. In 2018 was er een daling van het aantal jongeren in detentie¹⁸.

Uitwisseling, deskundigheidsbevordering en publiciteit

In 2018 vond zevenmaal een uitwisselingsgesprek of overleg plaats met onder andere medewerkers van het Veiligheidshuis, de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) en de gemeente Haarlem en Alblasserwaard (Veiligheidsregio Kennemerland).

Medewerkers van het Nazorgteam woonde afwisselend verschillende studiedagen en bijeenkomsten bij. Dit waren:

- De Studiemiddag ‘De wereld van de Puber’ van lokale zorgorganisaties (mei 2018);
- De Landelijke studiedag van RIBW/MO voor begeleiders die met forensische cliënten werken (november 2018);
- Het Congres jonge veelplegers- Jaarbeurs Utrecht (december 2018);
- Bijeenkomsten van de gemeente Katwijk in het kader van de Brede Maatschappelijke Agenda;
- Twee bijeenkomsten georganiseerd door het Veiligheidshuis over onder andere de vervanging van het DPAN in 2019;
- De Cursus Mental Health (4 bijeenkomsten) aangeboden door het Veiligheidshuis;
- De ‘Introductiecursus nieuwe doelgroepen maatschappelijke zorg’ uitgevoerd door Stimulansz.

¹⁷ In een Trajectberaad wordt in het Veiligheidshuis onder leiding van de Raad v. d. Kinderbescherming minderjarigen vanaf 12 jaar besproken die in een justitiële jeugdinrichting (JJI) verblijven.

Doel van het Trajectberaad is: “de voorbereiding van de terugkeer in de samenleving van jeugdigen die op strafrechtelijke titel in een inrichting verblijven of hebben verbleven en het bevorderen van geleidelijke overgangen bij deze terugkeer.” Aan het Trajectberaad nemen o.a. deel “een vertegenwoordiger van de gemeente, waar de jeugdige na zijn verblijf in de jeugdinrichting zal verblijven”. Voor citaten en verdere uitleg zie: Besluit ten uitvoerlegging Jeugdstrafrecht, Afd. VII. Het Netwerk en Trajectberaad.

¹⁸ In 2013 ging het om drie jeugdige gedetineerden uit Katwijk, in 2014 om twee en in 2015 eveneens om twee jeugdigen. In 2016 vond géén instroom plaats en in 2017 ging het om zeven jeugdigen. De genoemde aantallen betreffen uitsluitend de jongeren in jeugddetentie exclusief het aantal jongeren met aanhoudingen en taakstraffen.

Als voorbereiding op de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) nam het Nazorgteam deel aan een workshop, uitgevoerd door twee medewerkers van de gemeente Katwijk. Naar aanleiding van deze deskundigheidsbevordering is onder meer de toestemmingsverklaring van gedetineerden aangepast.

Publiciteit

In januari 2018 ontving het bestuur van Stichting Kocon de aankondiging van de gemeente Leiden dat de subsidie vanuit de centrumgemeente voor het Project Reïntegratie m.i.v. 1 januari 2020 zal eindigen. Omdat het Project Reïntegratie een essentieel onderdeel vormt voor het bieden van de nazorgactiviteiten, volgden vanuit Kocon verschillende acties om duidelijkheid te krijgen over de vervolgfinanciering in 2020. Ook de lokale pers bracht dit onder de aandacht.

Uit verschillende overleggen met collegeleden van de gemeente Katwijk, kwam naar voren dat de gemeente Katwijk bereid is om zich in te zetten voor de vervolgfinanciering zodat het project ook in 2020 door kan gaan.

Artikel Leidsch Dagblad d.d. 09-03-2018

2. Omvang en kenmerken gedetineerden

Voor het bijhouden van de gegevens van de (ex-)gedetineerden gebruikt het Nazorgteam de DPAN-formulieren en de inventarisatie tijdens en na het bezoek in de gevangenis. Zowel veroordeelden als personen in voorlopige hechtenis tellen mee voor de totale omvang.

Omvang

In het jaar 2018 kwamen 35 unieke personen uit Katwijk in detentie; 31 mannen en 4 vrouwen. In vergelijking met 2017 nam het aantal gedetineerden toe, maar dit had geen invloed op het recidivepercentage. De stijging van de nieuwe instroom ligt buiten de invloed van het Nazorgteam en is onder andere afhankelijk van de inzet van politie en het Openbaar Ministerie.

Recidive 2018: 14 %

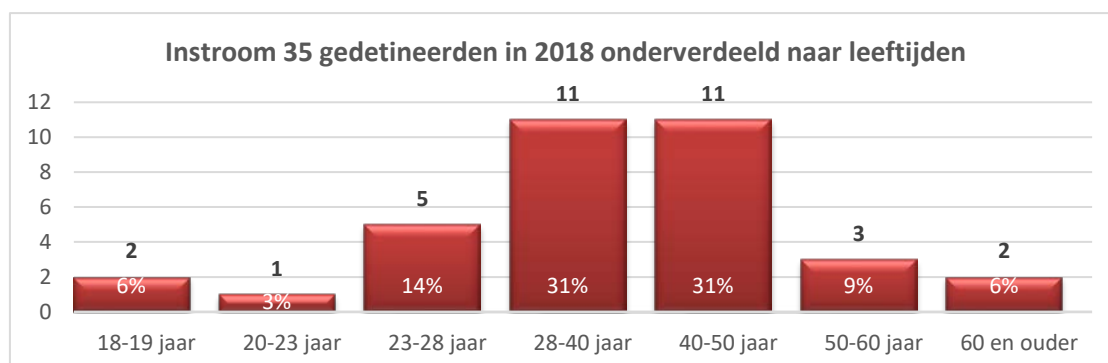
Bij 5 personen¹⁹ van de nieuwe instroom (35 personen) was sprake van een recidive: 14 %. Twee personen met een recidive in 2018 waren ‘oudgedienden’; volwassen mannen die bekend zijn omdat zij regelmatig vastzitten vanwege vermogenscriminaliteit om in hun onderhoud en verslaving te voorzien. Voor deze personen geldt dat verblijf in detentie onderdeel en gevolg is geworden van hun manier van leven; zij willen nog geen andere keus maken.

Ten opzichte van 2017 (28%) halveerde de recidive²⁰ in 2018. Een mogelijke verklaring dat de recidive zo laag was in 2018, is het aantal veelplegers dat geruime tijd in detentie zit. Wanneer zij weer vrijkomen, heeft dit waarschijnlijk gevolgen voor het recidivepercentage.

Gedetineerden die bewust niet meewerken aan hun maatschappelijk herstel komen niet in aanmerking voor hulp vanuit het project Nazorg. Toch geldt ook voor deze personen dat zij, als zij dat willen, bezoek blijven krijgen van de trajectbegeleiders. Indien gewenst kunnen zij dan alsnog vervolghulp krijgen. Deze insteek van de ‘lange adem’ leidde de afgelopen jaren tot verrassende en positieve resultaten en wordt daarom ook vervolgd.

Leeftijden

Onderstaande grafiek geeft de leeftijden weer van de 35 gedetineerden die in 2018 nieuw instroomden, ongeacht de duur van de detentie. In de leeftijdsgroepen 28-40 jaar en 40-50 jaar komen de meeste gedetineerden voor, samen vormen zij de meerderheid (62%).

Figuur 1: Grafiek met onderverdeling naar leeftijd van 35 (unieke) volwassen personen in detentie in 2018

19 Vijf recidivisten: bij twee personen ging het om een recidive in hetzelfde jaar (2018) en bij drie personen ging het om een recidive in 2018 na een eerdere detentie in 2017 of 2016.

20 De recidive in dit verslag betreft alleen een herhaalde opsluiting in een penitentiaire inrichting. Detentie als gevolg van een nog niet eerder uitgevoerde (taak)straf wordt niet meegerekend als recidive omdat dit geen terugval/ herhaling na de eerdere vrijlating betrof, in 2018 kwam dit niet voor.

Detentieduur

Uit het jaaroverzicht detentieduur 2018 (Figuur 2) komt naar voren dat de meeste gedetineerden niet langer dan een maand in detentie zaten. Zeven gedetineerden, ingestroomd in 2018, zaten nog vast op 31-12-2019. Van twee gedetineerden, ingestroomd in oktober en november 2018, was de einddatum nog niet bekend op 31-12-2018.

Duur detentie in 2018	Aantallen	Percentage
Minder dan 2 weken	8	21 %
2 weken tot 1 maand	11	29 %
1 tot 3 maanden	6	16 %
3 tot 6 maanden	2	5 %
6 maanden tot een jaar	2	5 %
Langer dan een jaar	7	18 %
Preventief/ detentieduur nog onbekend	2	5 %
Totaal	38 detenties	

Figuur 2: Tabel met overzicht detentieduur gebaseerd op het aantal detenties in 2018

Naast de nieuwe instroom van 2018 zaten er op 31-12-2018 in totaal 11 personen langer dan een jaar in detentie. Ingestroomd in 2012: 2 personen, in 2014: 1 persoon, in 2015: 1 persoon in 2016 en 7 personen ingestroomd in 2017. Voor twee personen gaat het om een maatregel ISD²¹. De andere personen verblijven in een behandelcentrum of een forensisch psychiatrisch centrum (FPC), beter bekend als tbs-kliniek.

Overzicht plaatsingen in een PI

De nieuwe detenties van 35 Katwijkers in 2018 vonden plaats in 11 verschillende PI'en in Nederland. De meeste gevangenen werden geplaatst in Alphen (25). Het percentage tijdige meldingen van detenties (38), waardoor de trajectbegeleiders de gedetineerden uit Katwijk een bezoek konden brengen binnen vijf werkdagen, was 84%.

Overzicht plaatsingen en herkomst detentiemeldingen in 2018		
Meldingen via een PI en DPAN	Aantal detentiemeldingen	Waarvan melding te laat
1. Almere	1	
2. Alphen	25	4
3. Dordrecht	1	
4. Krimpen a/d IJssel	1	
5. Nieuwersluis	3	
6. Lelystad	1	
7. Schiphol	1	
8. Ter Peel	2	
9. Zaanstad	1	
10. Zwaag	1	
11. Zwolle	1	1
Totaal	38	5 (te laat)

Figuur 3: Tabel met overzicht van de spreiding en het aantal nieuwe plaatsingen van gedetineerden in 2018

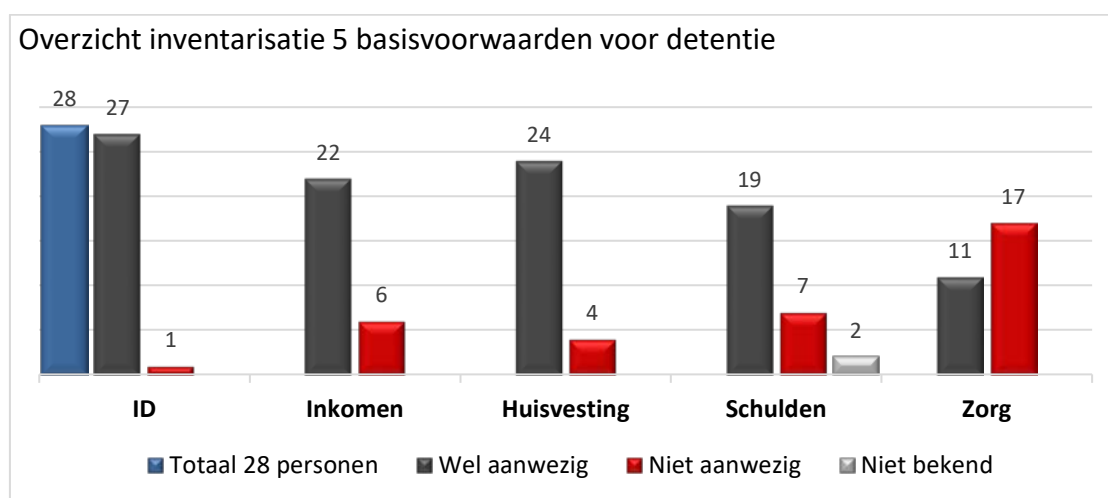
21 ISD: Maatregel, Inrichting Stelselmatige Daders, bedoeld voor volwassen stelselmatige daders, die door het plegen van reeksen delicten veel criminaliteit en onveiligheid veroorzaken, voor een periode van maximaal twee jaar.

3. Gegevens vijf basisvoorwaarden

Dit hoofdstuk geeft nader inzicht over de nazorg aan ex-gedetineerden en de knelpunten die daarbij spelen. Als insteek is gekozen voor de vijf basisvoorwaarden voor nazorg die justitie en gemeenten hanteren. Deze vijf voorwaarden zijn noodzakelijk en bepalend voor een succesvolle terugkeer na detentie en kunnen de effectiviteit van de nazorg bevorderen.

De informatie is bijgehouden met behulp van DPAN²², de inventarisatie van de trajectbegeleiders tijdens het bezoek aan een gedetineerde en het eventuele vervolgtraject.

De toelichting is gebaseerd op de inventarisatie bij 28 personen. Van zeven personen, van de totale groep gedetineerden, ontbrak de informatie van de vijf basisvoorwaarden omdat zij niet bezocht zijn, zie toelichting pag. 5.

Figuur 4: Overzicht inventarisatie vijf basisvoorwaarden van 28 gedetineerden in 2018

Identiteitsbewijs (ID)

In 2018 hadden 27 gedetineerden een geldig ID en één niet. In alle andere jaren was het aantal mensen met een geldig ID altijd lager, waardoor het meer tijd kostte om zaken geregeld te krijgen. Immers alles begint met een geldig ID. Een positieve ontwikkeling.

De gedetineerde zonder een geldig ID kreeg uitleg over de mogelijkheden om dit te regelen, zoals een afspraak bij de gemeente tijdens een verlofdag²³.

Inkomen, werk en dagbesteding

22 gedetineerden hadden inkomen uit werk of een uitkering²⁴ voordat zij in detentie kwamen, waarvan een aantal ZZP-er waren. Na detentie hadden 16 personen een inkomen.

Vijf personen hadden geen uitkering meer na detentie, mede als gevolg van de huisvestingssituatie (weer thuiswonend of dakloos na detentie). Eén persoon kon na vrijlating niet terugkeren naar zijn werkgever en ondervond problemen het verkrijgen van een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG).

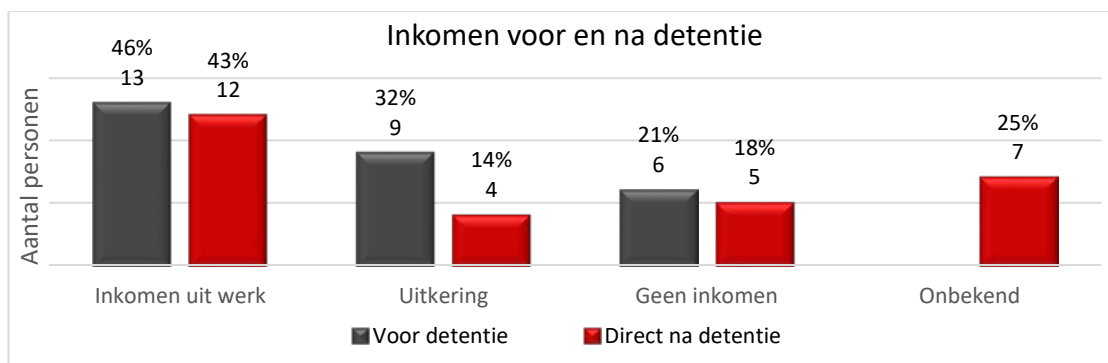
²² Met het systeem Digitaal Platform Aansluiting Nazorg (DPAN) versturen penitentiaire inrichtingen een melding naar gemeenten van het begin en het einde van detenties en gegevens op het gebied van de 5 basisvoorwaarden. In 2019 vervangt DJI dit systeem door de Applicatie Gegevensverstrekking Gemeenten (AGG).

²³ Bij kortgestraften is het vrijwel onmogelijk om een ID aan te vragen door de casemanager van de PI omdat de gedetineerde eerst uitgeschreven moet worden uit de gemeente van herkomst om daarna ingeschreven te kunnen worden in de gemeente waar de PI staat. Daarna kan dan een ID aangevraagd worden.

²⁴ Negen personen hadden een uitkering: 5x een bijstandsuitkering, 1x Wajong, 1x WAO, 1x WW en 1x AOW.

Van zeven personen is de situatie nog onbekend omdat zij nog vastzaten op 31-12-2018. Zes personen hadden voor de detentie geen (vast) inkomen; zij waren dakloos en werden onder andere onderhouden door familie. Na detentie waren dit er vijf; één van de daklozen kon voor onderdak terecht in de Instapwoning, waardoor er sprake was van een adres en inkomen.

De trajectbegeleiders en de casemanager van het Project Reïntegratie informeren en ondersteunen de ex-gedetineerden, waaronder contacten met de werkgever. Voor financiële noodsituaties van ex-gedetineerden zoals leefgeld werd een beroep gedaan op het budget van het Project Reïntegratie. Daarnaast werd informatie gegeven over voorzieningen zoals de warme maaltijdvoorziening in het Inloophuis van de Brug en/ of de Voedselbank.

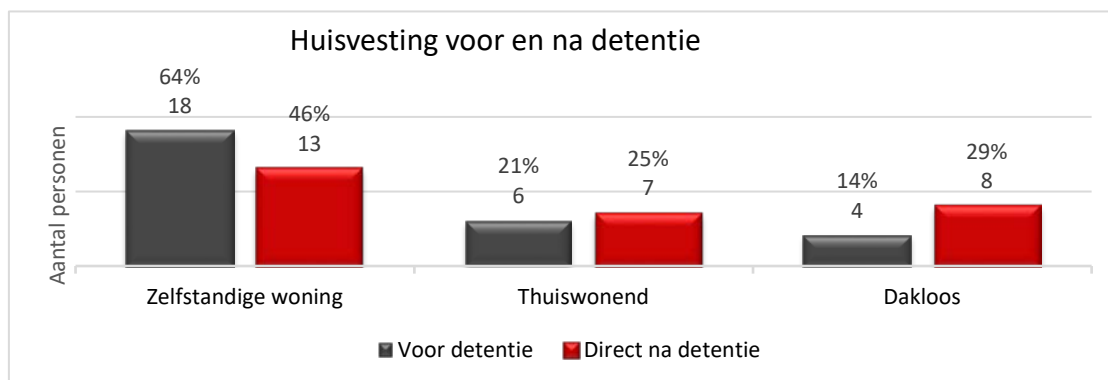
Figuur 5: Overzicht inkomen voor en na detentie van 28 gedetineerden in 2018.

Voor de 10 ex-gedetineerden die verwezen zijn naar het Project Reïntegratie, geldt veelal dat zij verplicht een dagbesteding uitvoeren als voorbereiding of tussenstation naar werk.²⁵

Wanneer een ex-gedetineerde een bijstandsuitkering ontvangt van de gemeente Katwijk dan verloopt het traject voor arbeidsreïntegratie via het Team Werk en Inkomen in samenwerking met het Servicepunt Werk. Gegevens hiervan zijn bekend bij de gemeente Katwijk.

Huisvesting

24 personen hadden voor detentie een huurwoning, huurde een kamer of woonde in bij familie in afwachting van zelfstandige huisvesting. Vier personen waren voor detentie dakloos. Voor één van hen vormde de dakloosheid de belangrijkste reden om delicten te plegen zodat dit zou leiden tot onderdak in de gevangenis.

Figuur 6: Overzicht huisvesting voor en na detentie van 28 gedetineerden in 2018.

²⁵ Deelnemers van het Project Reïntegratie krijgen hulp bij het aanvragen van een uitkering en kunnen gebruik maken van de dagbesteding bij de Kringloopwinkel van De Brug, werk-leertrajecten bij Visie R en vrijwilligerswerk bij De Brug, het Raamwerk en 's Heerenloo. Zie voor meer informatie het Jaarverslag van het Project Reïntegratie 2018.

Op 31-12-2018 was bekend dat het aantal personen zonder onderdak na detentie verdubbelde; nog eens vier gedetineerden verloren hun huisvesting. Dit betrof vooral de personen met een detentie van meer dan drie maanden. Zeven van hen zaten op 31-12-2019 nog in detentie. Eén persoon zonder onderdak kon na vrijlating inwonen bij familie. Voor de andere zeven personen zonder onderdak wordt nog gezocht naar een oplossing voor onderdak in 2019. Vanuit Nazorg krijgen gedetineerden informatie en ondersteuning om hun huisvesting te behouden zoals wijzen op het belang van betalingsregelingen met o.a. de verhuurder en/ of door in overleg te gaan met de bewindvoerder en/of de consulent Werk en Inkomen van de gemeente.

Behoefte woningen laagste sociale huursegment

“Er is een groeiende behoefte aan woningen in het laagste sociale huursegment, klein (2-kamer), zelfstandig, mogelijk in geclusterde vorm met gemeenschappelijke ruimte, in nabijheid van voorzieningen en openbaar vervoer. (...) Door afbouw van centraal georganiseerde maatschappelijke opvang in Leiden is crisisopvang in de eigen gemeente of subregio nodig. Om de uitstroom uit de maatschappelijke opvang te faciliteren is naast de huidige contingent- en urgentieregeling uitbreiding van het tijdelijke en/of flexibele huisvestingsaanbod met jaarlijks ± 270 tot 310 plaatsen nodig.”

Bron citaat: Regionale Woon Agenda 2017- Regio Holland Rijnland - Companen

De Instapwoning, en in vervolg daarop onder andere het Woonhuis en de doorstroomwoningen van De Brug, was in 2018 volledig bezet en kon daarmee in de behoefte aan een tijdelijk onderkomen voorzien. (Zie verder pagina 7). De doorstroming naar betaalbare zelfstandige huisvesting en/ of beschermd wonen vormt echter een groot en toenemend probleem.

Naar aanleiding van discussies binnen Kocon over de problemen rond (tijdelijke) opvang van daklozen, verzocht Stichting Kocon in april 2017 het college per brief om een verruiming van de regelgeving van de kostendelersnorm²⁶. Een verruiming zoals voorgesteld, en in navolging van andere gemeenten zoals de gemeente Leiden, kan de drempel voor het bieden van *tijdelijke* opvang, bijvoorbeeld bij familie, verlagen. Het college beloofde dat het verzoek van Kocon wordt ‘meegenomen’ en uitgewerkt in het kader van de Brede Maatschappelijke Agenda. Tot op heden heeft Kocon hier nog niets over vernomen.

Huurmarkt steeds verder onder druk

In 2018 is het aantal geregistreerd woningzoekenden in Holland Rijnland opnieuw toegenomen. Enkele feiten en indicatoren voor de toenemende druk op de huurmarkt op een rij:

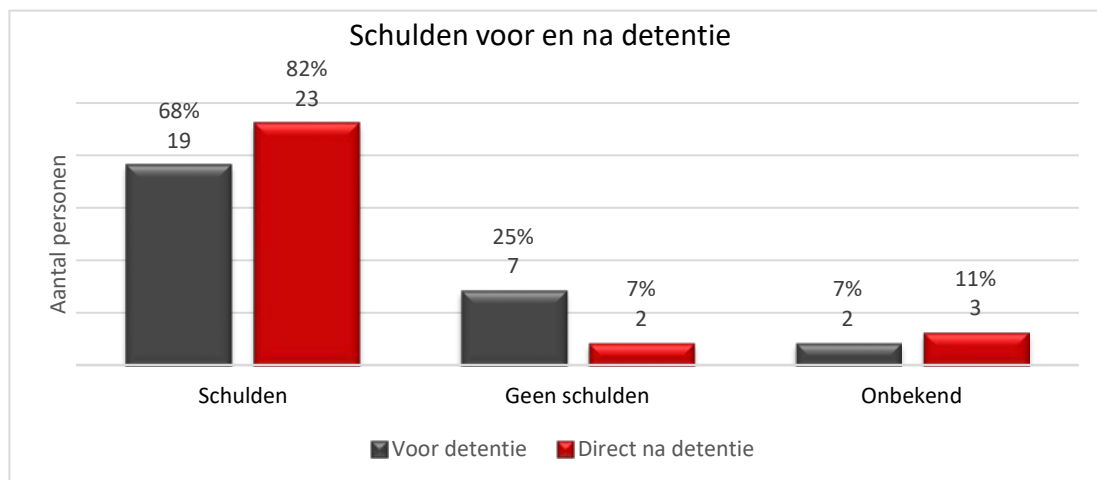
- Eind 2018 zijn er 101.480 woningzoekenden geregistreerd. 12% meer dan in 2017.
- 60% van de woningzoekenden en 57% van de actieven valt binnen de laagste inkomenscategorie (<=22.375).
- Het aantal verhuringen neemt af van 3.816 in 2017 naar 3.488 in 2018. Daarmee neemt ook de mutatiegraad verder af, van 6,0% naar 5,5%.
- De gemiddelde wachttijd neemt toe van 6,1 naar 6,9 jaar.
- Het aantal urgenten neemt toe door de groei van het aantal stadsvernieuwingsurgenten en doordat de Urgentiecommissie vaker genooddaakt is de hardheidsclausule toe te passen.
- Instellingen hebben 180 kandidaten voorgedragen voor de contingentenregeling. Er waren 187 plekken beschikbaar
- De omvang en samenstelling van de voorraad verandert langzaam, met minder dan 1% per jaar.

Bron: Jaarrapportage 2018 - Woonruimteverdeling Holland Rijnland – mei 2019

²⁶ De kostendelersnorm betekent, dat als een woning gedeeld wordt met meer volwassenen de uitkering daarop wordt aangepast. Hoe meer personen van 21 jaar en ouder in de woning verblijven, hoe lager de uitkering. De woonkosten kunnen dan gedeeld worden. Het toepassen van de kostendelersnorm vormt soms een drempel om (tijdelijk) onderdak aan te bieden of te aanvaarden.

Schulden

19 van de 28 gedetineerden uit Katwijk die bezocht zijn in 2018, heeft schulden; 68%. Zeven personen hadden geen schulden en twee weigerden de vraag te beantwoorden. Na detentie nam het aantal personen met schulden toe als gevolg van de detentie; vaste lasten zoals de huur moeten doorbetaald worden, maar tijdens detentie er is geen inkomen.

Figuur 7: Overzicht schulden voor en na detentie van 28 gedetineerden in 2018.

Het aantal personen met schulden neemt de afgelopen jaren toe alsook de complexiteit en de omvang hiervan. Hierbij valt op dat slechts een klein deel financiële hulpverlening heeft.

Voor vrijwel alle gedetineerden die wel financiële hulp hebben, worden de activiteiten opgeschort om na detentie opnieuw op te starten. Gedetineerden kunnen tijdens detentie via internet of via de trajectbegeleiders het formulier van het Budget InformatiePunt (het BIP) ontvangen waarmee zij een inventarisatie van schulden en schuldeisers maken, maar in de praktijk komt dit niet voor. Andere acties tijdens detentie zijn veelal niet mogelijk.

Bij verwijzing naar vervolghulp, zoals deelname aan het Project Reïntegratie, heeft het aanpakken van de schulden vaak een grote prioriteit voor de ex-gedetineerden omdat dit grote onzekerheid en stress veroorzaakt. Voorrang geven aan inzicht en het beheren van schulden is in de praktijk vaak een succesvolle keuze als opstap naar verder herstel.

Inclusieve samenleving

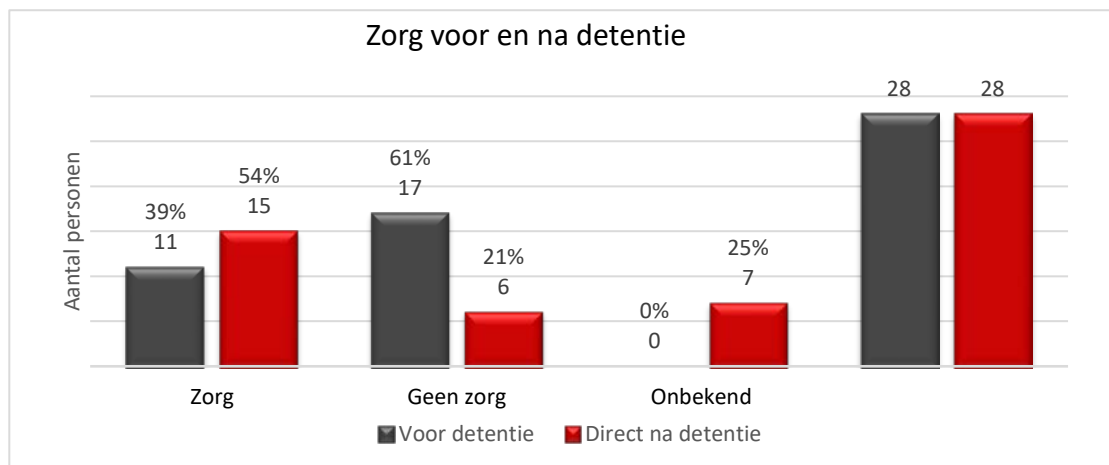
De 14 regiogemeenten van Holland Rijnland stelden gezamenlijk een visie op voor de Maatschappelijk zorg vanaf 2017. "Visie: inclusieve samenleving. Alle inwoners kunnen meedoen in de samenleving. De inwoner die (tijdelijk) problemen heeft met het zelfstandig regie voeren, kan via de Wmo ondersteuning krijgen. Hierbij is lokale ondersteuning het uitgangspunt. De ondersteuning is dichtbij, op maat en in de eigen leefomgeving. Voor de groep inwoners die niet (meer) zelfstandig thuis kan wonen, en waarbij ondersteuning in de eigen omgeving tekortschiet, is (tijdelijk of permanent) opvang aanwezig.

Onder opvang verstaan we wonen in één van de woonvormen van een instelling. Dit is waar mogelijk een tijdelijke situatie, waarbij ingezet wordt op herstel en uitstroom. Het doel is inwoners zo snel mogelijk (weer) te laten participeren in reguliere maatschappelijke activiteiten en op de arbeidsmarkt. De eigen wensen en vermogens van de inwoner staan hierbij centraal. Het deelnemen naar vermogen in de samenleving is ook afhankelijk van de mogelijkheden van de sociale omgeving. Aandachtspunten zijn dan ook het voorkomen van uitsluiting en vereenzaming."

Bron citaat: Uitvoeringsprogramma decentralisatie en transformatie Maatschappelijke zorg Holland Rijnland 2018-2020, november 2017.

Zorg

17 van de 28 gedetineerden had voor de detentie geen ondersteuning en zorg (60%). Na detentie ging het om zes personen. Van zeven personen is dit nog onbekend omdat zij op 32-12-2018 nog vastzaten. Door bemiddeling van de trajectbegeleiders is voor 10 personen zorg geregeld via de overdracht naar het Project Re-integratie. Daarnaast werd zorg en hulp geboden door andere organisaties zoals Reclassering, Broodnodig, Rivierduinen en de Waag. Bij de personen die werden doorgeleid naar het Project Reïntegratie was sprake van complexe problematiek.

Figuur 8: Overzicht zorg voor en na detentie van 28 gedetineerden in 2018.

De zorgproblematiek van gedetineerden verergert de afgelopen jaren. Het gaat vaker om mensen met een psychiatrische stoornis of een licht verstandelijke beperking. Deze mensen hebben een grote zorgbehoefte maar niet altijd een diagnose of zorgindicatie. Dit vormt een drempel om snel de juiste hulp, zoals een opname of verblijf, te kunnen bieden.

Zie verder het Jaarverslag 2018 van het Project Reïntegratie, te vinden op de website van Kocon: www.kocon.nl

In de afgelopen jaren is goed in beeld gekomen wie de harde kern vormen van de recidivisten. De begeleiding van deze personen vraagt meestal om intensieve trajecten vanwege de multi complexe situaties; vaak is sprake van dakloosheid, schulden en verslavingsproblematiek. Niet alle ex-gedetineerden uit deze groep staan direct open voor begeleiding, maar de afgelopen jaren hebben meer dan eens bewezen dat juist de aanhoudende en persoonlijke aanpak uiteindelijk tot succes kan leiden.

Decentralisatie maatschappelijke zorg

“Per 2021 zijn gemeenten zelf verantwoordelijk voor de taken, zoals we ze nu nog noemen, beschermd wonen en maatschappelijke opvang. De periode tot aan 2021 willen we gebruiken om ons (gemeenten en organisaties voor beschermd wonen en organisatie voor maatschappelijke opvang) voor te bereiden op deze nieuwe lokale opgave. Deze decentralisatie gaat tevens gepaard met een transformatie van de opvangvoorzieningen. Welke richting we als regio Holland Rijnland op willen is verwoord in het regionale beleidskader Maatschappelijke Zorg en betekent in de praktijk: kwetsbare inwoners waar mogelijk in hun eigen woning de benodigde zorg en ondersteuning te bieden, in plaats van in een voorziening BW of MO te plaatsen. Indien toch opvang nodig is, dan duurt deze zo kort mogelijk, zoveel mogelijk nabij de eigen woonomgeving en met een eigen woonplek.”

Bron citaat: [Convenant regionale samenwerking maatschappelijke opvang 2018-2021](#), november 2018

4. Conclusie 2018

Voor 2018 kan, zoals in voorgaande jaren, op basis van het recidivecijfer worden geconcludeerd dat de lokale aanpak van nazorg effect heeft; de recidive was 14%.

Voor het uitvoeren van de nazorg zijn de volgende doelen geformuleerd:

1. Er is contact met minimaal 80% van het aantal gedetineerden afkomstig uit Katwijk.
2. Als taakstelling formuleerde de gemeente Katwijk voor 2017 en de jaren daarna een recidive van 36%. Op basis van dit geformuleerde meetpunt zou de nazorg voldoende effectief zijn als 36% of minder uit de voorliggende periode niet recidiveert.
3. Er zijn concrete werkafspraken gemaakt met instanties die een belangrijke rol spelen bij de nazorg. Deze afspraken worden voorbereid, teruggekoppeld en/ of uitgevoerd in nauwe samenwerking met de gemeentelijke coördinator nazorg.

Ad 1. Minimaal 80% van de gedetineerden uit Katwijk is bezocht

Het doel (80%) is bereikt. In totaal zijn 28 van de 35 personen die in het jaar 2018 instroomde bezocht: 80%. Daarnaast werd een jeugdige gedetineerde bezocht en zes langdurige gedetineerden.

Ad 2 Afname recidive

Voor het jaar 2018 is sprake van 14% recidive. Ten opzichte van 2017 (28%) een afname. Het doel (<36%) is behaald.

Ad 3 Werkafspraken met ketenpartners

Voor elke gedetineerde die tijdig aangemeld werd, volgde desgewenst een persoonlijk traject met maatwerk voorbereid door het Nazorgteam, waarin ook de gemeentelijke nazorgcoördinator participeert. Voor intensieve trajecten volgde verwijzing naar het Project Reïntegratie. Hierin zijn ook de ketenpartners betrokken voor werkafspraken en samenwerking.

De lokale aanpak van nazorg voor ex-gedetineerden uit Katwijk gaf ook de volgende resultaten:

- De waardering voor de aanpak van nazorg van de gemeente Katwijk door de gedetineerden zelf én het thuisfront is/ blijft positief.
- Het bezoek in de PI en de persoonlijke benadering en aanpak motiveert gedetineerden en relaties om actie te ondernemen.
- Doordat de gedetineerden persoonlijk worden opgezocht in de PI en/of een uitnodiging krijgen voor een gesprek direct na vrijlating, is een beter beeld ontstaan van de ex-gedetineerden en de problemen die zij ervaren.
- Door de regelmatige terugkoppeling van het verloop en het volgen van de ex-gedetineerden (monitoring) kan zo nodig en eerder actie volgen om terugval te voorkomen.

De lokale aanpak voor nazorg draagt bij aan het terugdringen van recidive en het stoppen van misdaad. Dit levert positieve effecten op; zowel voor de ex-gedetineerden zelf als voor de Katwijkse samenleving.

Gelet op de positieve resultaten dankzij de inzet van nazorg blijft de eindconclusie zondermeer dat het voortzetten van de huidige aanpak van nazorg zeer gewenst is.

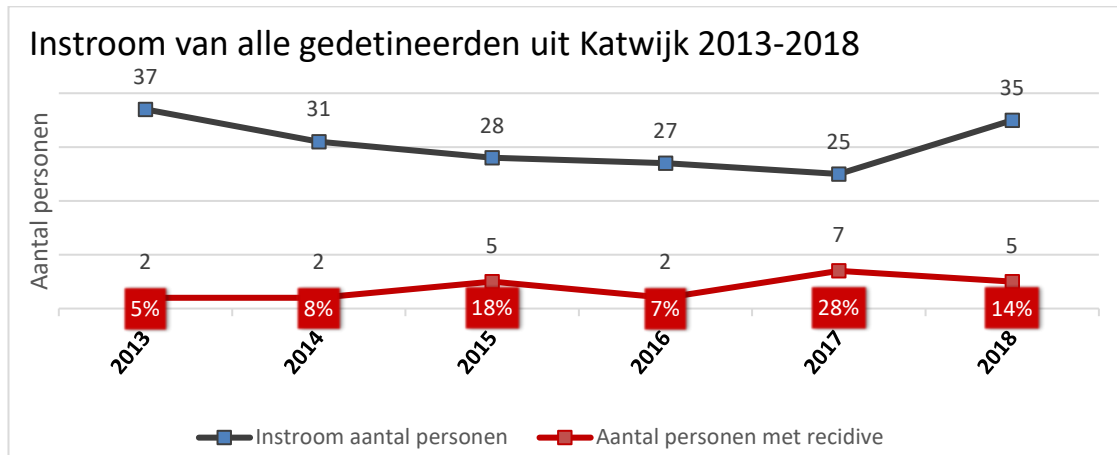
Bijlagen

Bijlage 1 Cijfers lokaal en landelijk

Recidive Katwijk

De jaarlijkse instroom van het aantal gedetineerden in Katwijk is in de afgelopen zeven jaar met 45% afgenomen. Bij de start in maart 2011 ging het om 46 ex-gedetineerden, in 2018 ging het om de instroom van 35 ex-gedetineerden.

In de periode 2013 t/m 2018²⁷ waren er totaal 183 personen uit Katwijk in detentie. Bij 23 personen was sprake van recidive, dat wil zeggen: 12,5 %. Zie onderstaande grafiek.

Recidive landelijk

Gemiddeld komen er landelijk per jaar 30.000 gedetineerden per jaar vrij na detentie. Volgens de Monitor Nazorg uit 2018²⁸ pleegt bijna 50% van de nazorgkandidaten²⁹ twee jaar na detentie opnieuw een misdrijf waarbij contact met Justitie volgt. Landelijke cijfers over een periode langer dan twee jaar zijn niet bekend; de kans op toename is daarbij groter dan afname.

Tabel 2.16 Percentage recidive binnen twee jaar na uitstroom, cohort 2002-2013/2015

Cohort	GW detentie-recidive	WODC - algemene recidive	
		gecorrigeerde cijfers *	niet-gecorrigeerde cijfers
2002	35,2	-	56,2
2003	37,1	-	53,5
2004	37,1	51,7	53,3
2005	33,9	50,0	51,6
2006	32,5	49,6	50,6
2007	32,5	48,8	49,3
2008	32,5	47,6	48,4
2009	31,8	46,6	47,6
2010	31,0	46,4	47,2
2011	30,5	46,1	46,9
2012	31,1	46,1	47,0
2013	30,8	45,3	45,5
2014	29,2	**	**
2015	27,6	**	**

* het WODC corrigeert de cijfers van de algemene recidive niet meer dan 10 jaar terug, o.a. om het onderliggende model te borgen.

** (nog) onbekend

Bron: Tabel 2.16: [DJI in getal 2013-2017](#) - Augustus 2018 (pagina 41).

²⁷ De periode maart 2011 tot en met december 2012 is vanwege de pilotfase niet meegenomen in het overzicht.

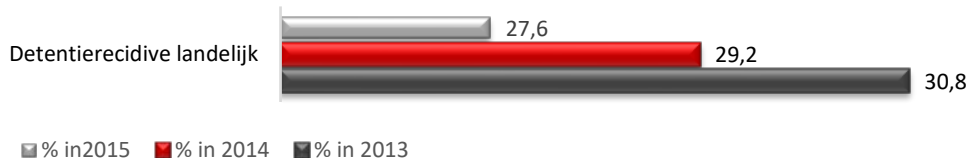
²⁸ Bron: Monitor Nazorg, 5e meting, 12-2018 van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum

²⁹ Omdat niet alle (ex-)gedetineerden tot de doelgroep van het nazorgbeleid horen, bijvoorbeeld volwassenen zonder verblijfstatus, koos het WODC in 2018 voor de naam 'nazorgkandidaten' in plaats van '(ex-)gedetineerden'.

Cijfers DJI – detentierecidive Nederland

De Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) stelt met behulp van de eigen detentiegoedatens vast in welke mate verschillende groepen ex-gedeteneerden opnieuw zijn ingesloten in een penitentiare inrichting; de detentierecidive. Omdat niet elk justitiecontact leidt tot een detentie, zijn de detentierecidivecijfers lager dan de algemene recidivecijfers. In de grafiek hieronder de percentages detentierecidive in Nederland, gebaseerd op de gegevens DJI in Getal 2013-2017.

Percentages detentierecidive Nederland

Problematiek gedetineerden

Uit landelijk onderzoek van het WODC komt naar voren dat veel gedetineerden (tegelijkertijd) te maken hebben met schulden, een verslaving, werkloosheid, psychiatrische stoornissen en/of een (licht) verstandelijke beperking. In de Monitor Nazorg van 2018³⁰ geeft het WODC de situatie van twee groepen (ex-)gedetineerden³¹ weer die tot de doelgroep van het re-integratiebeleid behoren en ten minste twee weken in detentie hebben gezeten. In totaal gaat het om 11.914 (ex-)gedetineerden uit 2013 en 11.773 (ex-)gedetineerden uit 2014³².

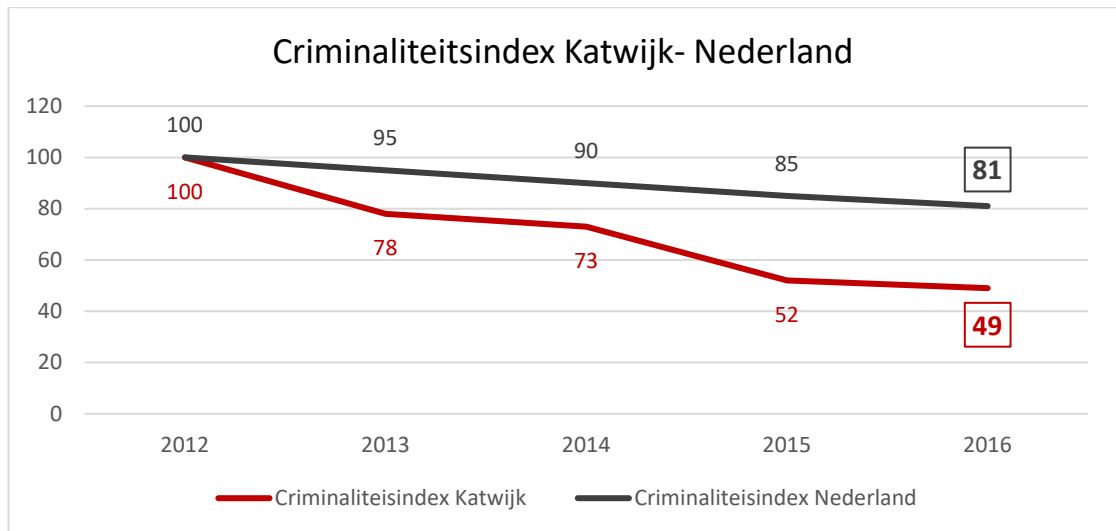
30 Bron: WODC. Psychosociale criminogene factoren en neurobiologische kenmerken van mannelijke gedetineerden in Nederland. 29 mei 2017

31 De twee groepen betreft volwassen (ex-)gedetineerden met geldige verblijfsstatus die in de tweede helft van 2013 of 2014 vrijkwamen uit een Nederlandse penitentiare inrichting en terugkeerden naar een Nederlandse gemeente.

32 Bron: Infographic Monitor Nazorg, WODC, december 2018

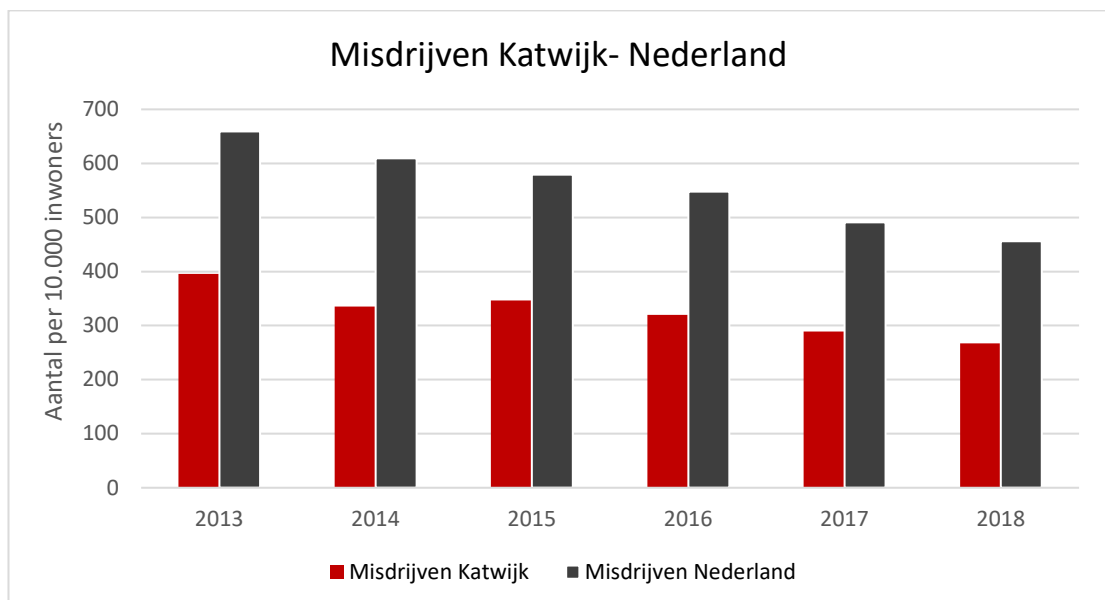
Criminaliteitsindex Katwijk- Nederland

De criminaliteitsindex³³ van het CBS geeft een maat voor sociale veiligheid en is onder andere gebaseerd op de Veiligheidsmonitor³⁴. Het uitgangspunt is de situatie in 2012 met de waarde van 100. Hoe lager het cijfer in de jaren daarna, hoe sterker de verbetering ten opzichte van 2012. In de grafiek hieronder de maat van Katwijk in vergelijking met Nederland.

Misdrijven Katwijk- Nederland

Het CBS registreert het aantal misdrijven, zoals strafbaar gesteld in het Wetboek van Strafrecht en bijzondere wetten, zoals de Opiumwet, de Wegenverkeerswet en de Wet Wapens en munitie. Hieronder de grafiek van het aantal misdrijven in Katwijk in vergelijking met Nederland³⁵.

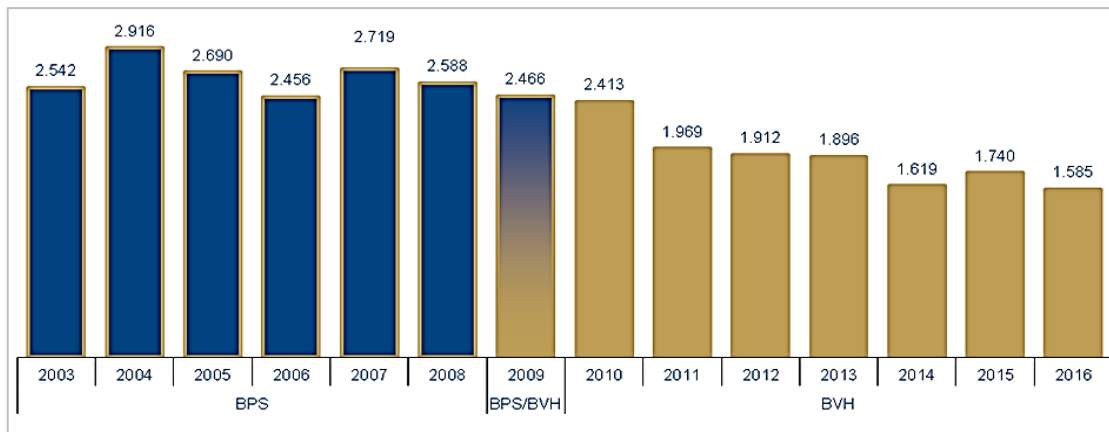
33 Bron: CBS, Tabellen geregistreerde criminaliteit en diefstallen, Veiligheidsmonitor, eigen bewerking.

34 De Veiligheidsmonitor 2017 (VM), uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van Justitie en Veiligheid door het Centraal Bureau voor de Statistiek, is een tweejaarlijks bevolkingsonderzoek naar veiligheid, leefbaarheid en slachtofferschap. In 2018 vond geen onderzoek plaats. Met de VM wordt op eenduidige wijze cijfers verkregen over de subjectieve en objectieve veiligheid op zowel landelijk, regionaal als (beneden)lokaal niveau.

35 Bron: CBS Criminaliteit 2018

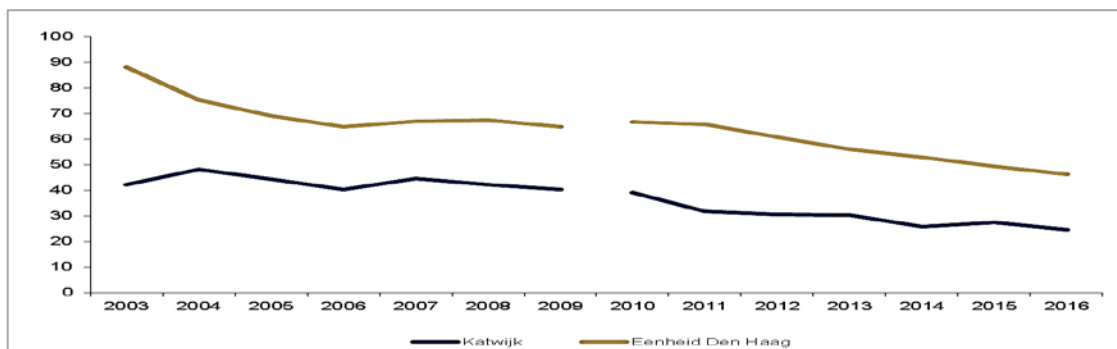
In de afgelopen jaren is in Nederland sprake van een dalende trend in het absolute aantal misdrijven. Bij vergelijkingen van geografisch vergelijkbare gebieden kan de conclusie getrokken worden dat de daling in de gemeente Katwijk opvallend positiever is³⁶.

In 2011, startjaar van de lokale aanpak nazorg, was een daling van de misdaadcijfers te zien van 19%. Deze daling loopt op tot 35 % minder misdrijven in 2016 t.o.v. 2010³⁷. Zie Grafiek 1.1.

Grafiek 1.1 Misdrijven Wetboek van Strafrecht in de gemeente Katwijk - Bron: Gebiedsscan politie - 2016

De kans op slachtofferschap voor de inwoners van Katwijk ligt significant lager dan gemiddeld in de eenheid Den Haag. Zie Grafiek 1.2 hieronder.

Grafiek 1.2 Slachtofferschap gemeente Katwijk. (Bron: Gebiedsscan politie criminaliteit en overlast 2016)

Voorals volwassen veelplegers/recidivisten kunnen verantwoordelijk worden gehouden voor een aanzienlijk deel van de totale aangiftecriminaliteit. De kracht van het Project nazorg ex-gedetineerden Katwijk zit niet zozeer in de aanpak van veelplegers maar in de aanpak gericht op alle gedetineerden uit Katwijk. Door iedere persoon in detentie te bezoeken en hulp en/of een maatwerk traject aan te bieden zodat hij of zij volwaardig deel uit kan maken van de lokale samenleving kan voorkomen dat deze personen afglijden naar veelplegerschap.

De daling van het aantal misdrijven in Katwijk is niet uitsluitend toe te schrijven aan het Project Nazorg ex-gedetineerden en in het verlengde daarvan het Project Reïntegratie. Wel kan gesteld worden dat dit een belangrijke bijdrage levert aan de veiligheid in Katwijk in het algemeen.

³⁶ Bron: Gebiedsscan Politie criminaliteit en overlast, Politie Nederland, Eenheid Den Haag-2016.

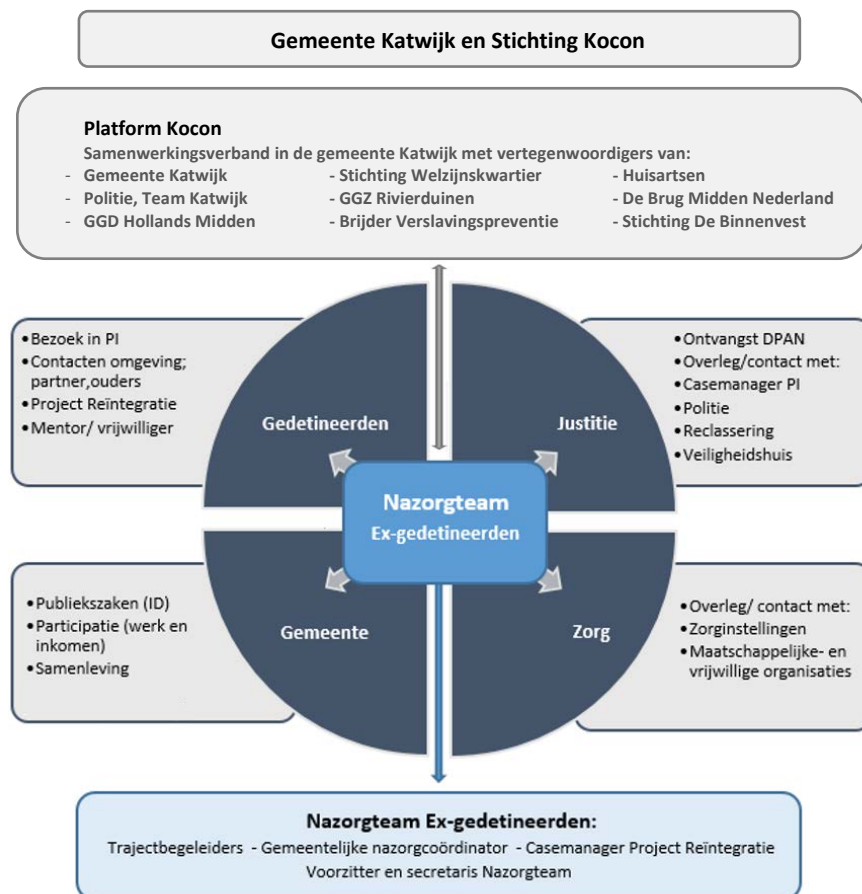
³⁷ Sinds 2015 tellen ook de aangiften van internetoplichting bij het Landelijk Meldpunt Internetoplichting mee. In Katwijk leidde dit tot zo'n 100 extra misdrijven. Hiermee rekening houdend is in 2015 toch sprake van stabilisering t.o.v. 2014 en een verdere daling in 2016.

Bijlage 2 Organisatie en werkwijze nazorg Katwijk

Het onderstaande schema geeft weer hoe de verantwoordelijkheden liggen voor wat betreft de inzet vanuit Kocon in nauwe samenwerking met de gemeente Katwijk. De eindverantwoordelijkheid ligt in handen van het bestuur van Stichting Kocon.

Stichting Kocon (rechtspersoon) heeft zelf geen personeel in dienst, maar brengt deze onder bij samenwerkingspartners van Platform Kocon. De twee trajectbegeleiders nazorg (ieder 14 uur per week) zijn bij Stichting Welzijnswartier ondergebracht, de casemanager van het Project Reïntegratie (24 uur per week) is aangehaakt bij de GGZ-instelling De Brug Midden Nederland.

Schema met overzicht van een (deel) van de betrokken partners bij het Project Nazorg ex-gedetineerden

Nazorgteam

Uitwisselen en afstemmen van de aanpak op klantniveau is het belangrijkste doel van het Nazorgoverleg dat tweewekelijks plaats vindt. Daarnaast vindt extra overleg plaats voor het bespreken van het werkdocument of andere zaken die de aandacht vragen. De afspraken worden bijgehouden in een actielijst en in een klantoverzicht. Waar nodig vindt terugkoppeling plaats over de voortgang. Ook het overzicht met meldingen in het DPAN is een vast agendapunt.

Coördinator nazorg gemeente Katwijk

De coördinator nazorg van de gemeente houdt de DPAN-meldingen bij, verifieert de gegevens en vult ze aan. Daarna zorgt de coördinator ervoor dat de trajectbegeleiders de nieuwe en gewijzigde meldingen ontvangen, zodat zij hierop actie kunnen ondernemen. De coördinator heeft daarnaast kennis van sociale verzekeringswetten, gemeentelijke diensten en voorzieningen en initieert de contacten met medewerkers van de gemeente. Hierdoor zijn gemeentelijke afspraken en informatie snel beschikbaar.

Trajectbegeleiders

De belangrijkste taken voor de trajectbegeleiders die de gedetineerden namens de gemeente Katwijk een bezoek brengen in de gevangenis, liggen op het gebied van de inventarisatie (de vijf basisvoorwaarden), het bieden van praktische ondersteuning, contacten met het thuisfront en hulp/ bemiddeling naar verschillende instanties en de gemeente. Bijvoorbeeld het (mee)regelen van afspraken voor de aanvraag van een ID tijdens een verlof, een aanvraag voor een DigiD, de (digitale) inschrijving bij het Werkbedrijf (UWV), een afspraak met een klantmanager van het Team Werk en Inkomen van de gemeente Katwijk en/ of de koppeling met de casemanager van het Project Reïntegratie.

Casemanager Project Reïntegratie

De casemanager van het Project Reïntegratie richt zich op de zorginhoudelijke taken en adviezen. Daar waar het duidelijk is dat een zorgtraject nodig is na vrijlating, verwijzen de trajectbegeleiders een ex-gedetineerde door naar de casemanager. De casemanager gaat vervolgens aan de slag met het vervolg en voert het voorbereidende werk hiervoor uit. Zoals het afnemen van een intake voor zorg, contacten met zorginstellingen voor opvang, een interne opname of bemiddeling naar ambulante behandeling.

Werkdocument

Het Werkdocument is een dynamisch document, onder andere als gevolg van de voortdurend wijzigende wet- en regelgeving, en wordt telkens bijgesteld. De nazorgcoördinator houdt hierin de wijzigingen bij en ziet erop toe dat het document bij wijzigingen in het nazorgoverleg wordt besproken. Deze manier van werken heeft als bijkomend voordeel dat de aanpak en afspraken overdraagbaar zijn.

Werkwijze

De werkwijze is in de praktijk nader ontwikkeld. De huidige werkwijze is hieronder in schema weergegeven.

Bijlage 3 Achtergrondinformatie

In juli 2009 ondertekenden het Ministerie van Justitie en de gemeenten het ‘Samenwerkingsmodel Nazorg volwassen (ex-)gedetineerde burgers’.

Dit samenwerkingsmodel omschreef de wederzijdse taken op het gebied van nazorg aan (ex-) gedetineerden. Kortweg komt het erop neer dat sinds 2009 Justitie verantwoordelijk is voor de nazorg binnen de gevangenis en de gemeente daarbuiten. De acties die hiervoor worden uitgezet, dienen op elkaar aan te sluiten en worden bij voorkeur tijdens de detentieperiode opgestart. Binnen alle Penitentiaire Inrichtingen (PI) zijn casemanagers aangesteld die de gedetineerden na binnenkomst screenen op basis van vijf basisvoorwaarden en de hulpvragen in kaart brengen. Deze informatie koppelen zij terug naar de gemeenten via het Digitaal Platform Aansluiting Nazorg (DPAN) met de bedoeling dat de gemeenten hier, zo nodig en mogelijk, actie op ondernemen.

Uit landelijke voorbeelden en onderzoek kwam naar voren dat ex-gedetineerden gebaat zijn bij persoonlijke begeleiding in hun nazorgtraject. Wanneer zij hulp krijgen bij het regelen van zaken en hulp bij het aanpakken van problemen, zoals verslaving, vermindert de kans dat een ex-gedetineerde terugvalt in zijn of haar oude (criminele) gedrag.

In september 2009 werd bekend dat de centrumgemeenten in 2010 en 2011 tijdelijk extra middelen van het Rijk zouden krijgen voor de vormgeving van de nazorgcoördinatie. De gemeente Katwijk sprak diverse malen met centrumgemeente Leiden over de inzet van deze Rijksmiddelen voor de regio Zuid-Holland Noord, waartoe Katwijk behoort. Een concrete uitwerking van een regionale coördinatie van de nazorg (via het Veiligheidshuis Leiden) liet op zich wachten. De gemeente Katwijk besloot niet langer te wachten en zette in op lokale coördinatie en aanpak van de nazorg.

In juni 2010 gaf de gemeente Katwijk met de notitie ‘Sluitende aanpak nazorg (ex-)gedetineerden gemeente Katwijk’ een aanzet voor de lokale aanpak van de nazorg. Naar aanleiding van deze notitie en de ervaringen vanuit het Project Reïntegratie bood Stichting Kocon in december 2010 aan om de nazorg lokaal in te vullen in plaats van diensten bij de Reclassering in te kopen, zoals aanvankelijk werd voorgesteld. De beoogde aanpak beschreef Stichting Kocon in de notitie ‘Pilot nazorg ex-gedetineerden Katwijk’.

Het aangepaste voorstel van de gemeente met als onderdeel de uitvoering van een tweejarige pilot zoals voorgesteld door Kocon werd op 3 maart 2011 door de gemeenteraad goedgekeurd. De gemeente Katwijk en Kocon spraken af om samen op te trekken in de verdere uitwerking van de nazorg aan (ex-)gedetineerden. Uitgangspunt hierbij was om (ex-)gedetineerden individuele ondersteuning te bieden bij praktische regelzaken en hulp op het gebied van huisvesting, ID, inkomen/ schulden, zorg en werk. In maart 2011 startte de pilot en na een succesvol verloop werd in 2013 besloten om dit structureel voort te zetten.

Jeugdige ex-gedetineerden

In de brief aan het gemeentebestuur in december 2012 gaf Kocon aan een meerwaarde te zien in het bezoeken van jeugdige gedetineerden (12 tot 18 jaar) in de jeugdgevangenis en in samenwerking van de betrokken ketenpartners nadere invulling te geven aan de nazorg van jongeren. De wens hierbij was ook om de niet-veroordeelde jongeren in een gezamenlijke aanpak te betrekken omdat deze eveneens vatbaar zijn voor recidiverend gedrag.

Begin 2013 vonden verkennende gesprekken plaats met medewerkers van de Jeugdreclassering (onderdeel van het voormalige Bureau Jeugdzorg), de Raad voor de Kinderbescherming en de PI Teylingereind.

Op 2 mei 2013 vond een netwerkbijeenkomst plaats met alle betrokken partijen, waarin de keten van nazorg werd besproken evenals de mogelijkheden voor samenwerking.

Tijdens deze dag werd duidelijk dat de jeugdreclassering op grond van de wet de aangewezen instantie is om het traject van een jeugdige die uit een penitentiaire instelling komt te begeleiden. De jeugdreclassering heeft voor vrijlating de taak om met de jongere en begeleiders een traject af te spreken en dit traject vervolgens te begeleiden.

Een meerwaarde werd wel gezien in het uitbreiden van de contacten naar het Nazorgteam in Katwijk en de afspraak was dat hier waar nodig ook een beroep op gedaan zou worden. In een enkel geval is de samenwerking ook daadwerkelijk tot stand gekomen.

Omdat de nazorg voor jeugdige ex-gedetineerden in 2013 formeel geen gemeentelijke taak was, is besloten om vanuit het Nazorgteam vooralsnog geen vervolgacties te ondernemen om meer samenwerking tot stand te brengen. De ontwikkelingen die mogelijkheden bieden voor het leveren van nazorg aan jeugdige ex-gedetineerden bleef het nazorgteam volgen.

De inwerkingtreding van de Jeugdwet (1 januari 2015) leverde geen wezenlijke verandering in dit standpunt op. Immers de verantwoordelijkheid voor alle jeugd ligt weliswaar bij de gemeente, maar de begeleiding en nazorg van ex-gedetineerde jeugd is exclusief bij gecertificeerde instellingen neergelegd.

Trajectberaad 12 tot 18-jarigen

De aanbeveling van Kocon om (meer) aandacht te geven aan de nazorg van jeugdige gedetineerden van 12 tot 18 jaar die kortstondig in jeugddetentie verblijven, kreeg minder aandacht dan vooraf werd verondersteld. Enerzijds vanwege het geringe aantal jongeren uit Katwijk dat in detentie komt (3 in 2013, 2 in 2015, 0 in 2016, 7 in 2017 en 2 in 2018) en anderzijds vanwege de gesloten setting waarin dit gebeurt.

Samenwerking met ketenpartners als de Raad voor de Kinderbescherming en de gecertificeerde instellingen, waaronder Jeugdbescherming West (voorheen Bureau Jeugdzorg) die werkzaam zijn met jeugdige gedetineerden bleek achteraf niet zo vanzelfsprekend te zijn.

In het Trajectberaad worden jongeren besproken die in een justitiële jeugdinrichting verblijven. Aanvankelijk waren de verwachtingen over deelname van de gemeente Katwijk aan het Trajectberaad hoog. Dit is immers het formele overleg waarbinnen de aandacht voor nazorg een belangrijke plek zou hebben. In de praktijk viel deze deelname en de opbrengst hiervan tegen; het aantal jongeren (uit de gehele regio Leiden) dat besproken wordt binnen dit overleg is zo groot dat er nauwelijks tijd is om de situatie van een jongere goed door te spreken. Feitelijk wordt gemonitord /gecheckt wat de stand van zaken is. Slechts in een enkel geval wordt een jongere besproken; overigens is de jongere dan ook zelf aanwezig.

Sinds 2017 ontving de gemeente Katwijk geen uitnodigingen meer. De nazorgcoördinator neemt deel aan het Trajectberaad als er een minderjarige Katwijker besproken wordt en als het Veiligheidshuis/ Raad voor de Kinderbescherming het van belang acht dat een vertegenwoordiger van de gemeente Katwijk aanwezig is. In 2018 stelde het Nazorgteam deze kwestie aan de orde bij het Veiligheidshuis; de discussie hierover krijgt in 2019 een vervolg.

Platform en Stichting Kocon

Het Platform Kocon is een samenwerkingsverband in de gemeente Katwijk van lokale en regionale organisaties die werken op het gebied van verslavingspreventie en handhaving, verslavingszorg en maatschappelijk herstel of hiermee raakvlakken hebben. Indien wenselijk initieert, ontwikkelt en implementeert het Platform zelf activiteiten.

De Platformleden komen maandelijks bij elkaar. Een Katwijkse huisarts, H.C. Moolenburgh, fungeert als onafhankelijk voorzitter van het Platform.

De samenwerkingspartners in Platform Kocon zijn:

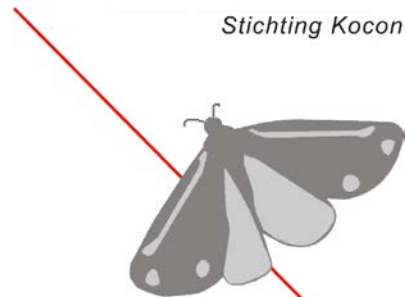
- GGD- Hollands Midden
- Politie Nederland, Eenheid Den Haag
- De Brug Midden-Nederland
- Gemeente Katwijk
- Brijder
- Stichting Welzijnswartier
- Stichting De Binnenvest
- GGZ Rivierduinen
- Huisartsen Katwijk

Op uitnodiging van het Platform nemen ook andere organisaties deel aan de Platformvergaderingen of maken deel uit van de verschillende project- en werkgroepen van het Platform.

De Stichting Kocon fungeert als rechtspersoon en beheert de financiën van het Platform.

Op de website www.kocon.nl zijn diverse documenten te vinden over de activiteiten van het Platform Kocon, waaronder het jaarlijkse Activiteitenplan en de Jaarverslagen van het Project Reïntegratie Katwijk.

Stichting Kocon

Tulpstraat 15A
2223 HN Katwijk

Contactpersoon Platform en Stichting Kocon:

Marike van Vels

E-mail : info@kocon.nl

Website: www.kocon.nl

Voorzitter Project Nazorg ex-gedetineerden Katwijk:

Arie van der Niet

Telefoon : 06-42503914

E-mail: avdniet@kocon.nl